

Universitätsbibliothek Paderborn

Homiliæ Qvadragesimales Reverendissimi D.ni P. F. Hieronymi Baptistæ De Lanvza Venerabilis memoriæ Episcopi Barbastrensis & Albarrazini, Ord. FF. Prædicatorum

Ex Hispanico idiomate in latinum perfectè fideliterq[ue] iuxta posteriorem omnium, nouamq[ue] editionem translatae, & ab innumeris cùm S. Scripturæ, tùm SS. Patrum typographicis erroribus emendatæ ... cum triplici Indice ...

Lanuza, Jerónimo Bautista de

Antverpiæ, 1649

§.4. Vocant & sibi mutuo respondent peccata sicut milui & vlulæ.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-53104](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-53104)

cuius est auxilium abs te: ascensiones in corde suo disposuit in valle lacrymarum in loco quem passit: Etenim benedictionem dabit legislator, ibunt de virtute in virtutem: videbitur Deus deorum in Sion.

V. I. Iustorum profectus ad virtute. Primò requiritur auxilium Dei, eiusque gratia, & in corde graduum erectio: *Ascensiones in corde suo.* Non sunt hi gradus, eò pertingendi lapidei aut lignei, quocirca nec hic foris sunt extruendi, sed intus in cordis tui visceribus. Quibus igitur constant? Virtutibus: *Ibunt de virtute in virtute.* Scala quibus ad quietis tue cubile ascendis, plures continet gradus, & vnus subseruit alteri: vnico tractu nequis ascendere: primo pedem insurge, hic te vocat, vt inde ad secundum ascendas: hic te preparat ad tertium & sic deinceps: talis proponitur cæli scala ex virtutibus: vna subseruit alteri; vna trahit alteram. An stat animo de hoc profundo peccatorum sursum ascendere? Pedem figito in primo gradu: id est penitentia: hæc te disponet ad iusticiam, vt male parta restituas: & hæc te mouebit vt tuis fræna contrahas: voluptatibus, atque in domo tua te geras ordinatè. Pedem statuas in oratione: vti nam quotidie modicum tempus huic impenderes, vt considerares te Christianum, aliam superesse vitam, hæc esse transitoriam, te manere vel æternam gloriã, vel ignem sempiternum. Hæc à te flagitabit, vt impudicæ reuultus societati, vbi multam temporis patens iacturam, & maiorem adhuc animæ tuæ, & abdicies in frequentatione colloquia, in quibus honor proximi labe conspergitur immunda, & fama rescinditur forispe factorum auctiori: nullum holosericum, nullum coccum, nullum scutularum relinquens in Republica intactum & illatum, vt nec Prælati parcat, n in Ecclesiasticis, non iudicibus non coniugatis, non puellis.

Ex hac doctrina declarat Diu. Gregor. quod ait Ezechiel: quod in mysticis illis animalibus, ala vna percutiebat & excitabat alteram vt eam ad se vocare videretur: *Vocem alarum percutientium alteram ad alteram.* Difficultatem hic aduertit Diu. Gregor. de quibus alis loquatur Propheta. Si sit quod vnus animalis vna percutiebat & excitabat alteram, quia omnia habebant alas: vel si sit, quod in eodem animali, ala vna vocabat, & prouocabat alteram: quia vnumquodque eorum multas habebat alas: Audiamus ipsum D. Grego. *Ho. 10. in Eccl. post per Prophetam dicitur, vtrum vnumquodque animal alas suas in semetipso percutiat, an certe hæc eadem sancta animalia alis suis se vicissim feriant, vt ala huius alterum, & ala alterius istud animal*

tangat. Concludit S. Doctor vtroque modo posse intelligi, & vtroque modo ipse interpretatur; porro priori vt pote magis proprio, ait: hoc intelligi de quolibet animali per se: quia in vnoquoque eorum ala vna feriebat & excitabat alteram, & inuicem se percutiebant. Quid autem hoc significat, inquit, nisi quod electis bonisque contingit? Alæ namque, quibus per æta feruntur, virtutes sunt: *Qui autem sperant in Domino, mutabunt fortitudinem, assumunt penam sicut aquila, currem: & non laborabunt, ambulabunt & non deficiunt,* ait vates Euangelicus. O qualiter penis illis volitant, & illis à terra sursum ita feruntur, vt oculos fugiant terrenorum! Alarum istarum vna prouocat, & excitat alteram: *Virtus virtutem excitat, & in hoc ala alam percutit, dum virtus virtutem pulsat.* Fides excitat fiduciam, & ambæ prouocant charitatem hæc autem non onerent patientiam, & misericordiam &c. Exerceat aliquis patientiam, illa ad se citat iniuriarum remissionem & integram male partorum, futurorumque reparationem &c.

S. 4. Vocant & sibi mutuo respondent peccata sicut milui & vlula.

Sicut David canit de insulis (interprete Diu. Hierony.) *Ibunt de virtute in virtutem;* sic *In e. 9.* ait Hieronimus de reprobis: *De malo ad vna Hier. egredi sunt: & vnum disponit gradumque facit ad alterum.* Egregie describit Isaiã in duobus locis vt notat D. Grego. quid in animi viri fiat peccatoris: *Orientur in domibus vrisca, & spiritus erit cubile draconum, & occurrent demonia, Vn. 14. 17. onocentaurus & pilosus clamabit alter ad alterum, & 15. 22. milui congregati sunt alter ad alterum: vlula responderunt ibi in adibus.* Quam apta sunt hæc nomina, quibus significatur conditiones peccatorum! & ipsi Aegyptij suis Hieroglyphicis, quæ Pierius Valerius exposuit, & Pythagoras suis Symbolis, quæ Diuus Cyrill. Alexandr. perpendit, multum ab his abfuerunt Appellat illa vitæcas & spinas quia eruantur, & animam affligunt, cor transpungunt & viscera vocat illa dracones & onocenturos; sunt autem animalia monstruosa, qua parte superiori referunt hominem, & inferiori iumenta ipsis tigrilibus immatura: etenim eorum omne studium est homines dilacerare: in quantum peccata sua scuitia animam destruant, dilacerant & occidunt. Inscrabit ea pilosus id est syluestres, velis vestitos, siue Satyros, quales erant illi, quos Diu. Hieronymus refer

In vita Pauli Eremita.

refert apparuisse D. Anto. in deserto, in quantum cōtrarij sunt rationi. Indignat illa miluos & vlulas, eo quod furētur & deiciant bonas actiones, & animarū gratiam; tenebras ament & caliginem.

II. Allegoria.

Quam eleganter indicat his symbolis quid sit peccatū: non vacat anime illis inhære. Hoc solum notandū, quod vnum acclamat alteri, & hoc illi sociatur, & vnu cantui respondet alterius sicut vlula: *Clamabit alter ad alterū: congregati sunt alter ad alterū.* Quid est de vlulis quæ noctibus vagæ aberrant, vlulantes sibi quæ mutuo respondent? Vocat hæc, responder illa, cantat vtriusque & vtriusque verbis dicā plurimas earū videbis congregatas & quasi ad conciliū conuocatas. Hoc etiam propriū est improbis, vt vnus alterū aduocet, & sibi mutuo respondeant, sibi inuicē asfocietur gula motus aduocat carnis, illi sibi iungunt impudicitia, hæc aliam ad similia prouocat, vel fraudibus inuicē: hæc vt ea negligas quæ coniugem tuam domusque spectant gubernationem. Habendi inordinata cupiditas & conuocatio adfessit inuicem, hæc dolos, quibus alii circūuenis, hic peritiam sollicitat, vt tibi fides adhibeatur: *Clamabit alter ad alterū: Effrenata ventris ingluuius* (verba sunt D. Greg.) *in furor malitioria plentudinem carnis instigat. Perpetrata autem luxuria sēpe aut perituro, aut homicidio tenetur, ne humanarum legum vltione puniatur* etc.

Eccl. 25 c. 9.

Clarè hoc pater ad initio mūdi. Certe mirabilis est abyssus peccatorum in quam incidit Adam terre primogenitus. Quarunt SS. Patres quod fuerit primum in Eva peccatū? Rupertus, Hugo, & Magister seaten inuicem opinantur primum in Eva fuisse flagitium, diuinam fidem verborū Dei quæ cum inuicem fuisset: *Morte morientium*, ipsa dubitauit, & ait: *Ne forte moriamur*. D. Ambros. vt certum credit fuisse mendaciū: Deus enim solummodo elum verauerat, ipsa verò cōtactū adiungit: *Ne tangere mus*. D. Chrysof. opinatur indebitam fuisse cum diabolo conuersionem. Sed hoc suam patitur difficultatem: cum primū peccatū non fuerit in intellectu, sed in affectu: quidem non potuerit esse error in intellectu. Ceterum hoc est, fuisse superbiam, & hoc Spiritus S. insinuat. Cœpit Adam inquit Rupertus, pulchritudinem suam contemplari, negligēs Deo pro recepta gratias rependere, in seipso sibi congratulatus. Vidit hoc diabolus, & optimam arbitratu occasione illos perdendi, conuolauit eorum extollens mirè pulchritudinem ac dignitatem, ad hoc eos excitans, vtiliam studebant am-

pliare: magnique faceret, vnde hoc eis à principio proponit: *Eritis sicut dii scientes bonum, & malum.* Per hoc primum peccatū formale fuit, appetentia similitudinis Dei, sicut in Lucifero, nisi quod ille potestatem, homo verò scientiam affectauerit: *Ambo* (iuxta D. Bernard.) *affectedum altitudinem ille potentia, ille scientia.* Concupiuit homo omnium scientiam, vt nemine indigeret à quo instrueretur aut regetetur, sibi quæ foret ipse sufficiens. Ira probat D. Thom. Imo Deus hoc indicauit, quando postmodum eum irridens, & per ironiam ait: *Ecce Adam, quasi vnus ex nobis factus est, sciens bonum & malum.* Hanc Eva non repressit superbiam, imo hinc orta est impatentia & indignatio: hic enim legitimus creditur horum verborum esse sensus: quibus diabolo respondit: *Præcepit ne comederemus, & ne tangere mus.* Hinc originem sumpsit arborem videndi curiositas: *Vidit mulier arborem.* Hinc ingluuici cupiditas: deinde nascitur auaritia illud habendi, quod Deus inuicem dixerat: hinc error in intellectu: nam multi opinantur, quod fidē perdidit, quandoquidem non crediderit, quod Deus vt verum dixerat & credidit quod diabolus assererat, quod nimirum non moreretur, sed essent sicut dii & c. An hæc ex tam paruo principio? Vtique Adam in idem lapsus est.

Ausum ego iurare, quod David ascendens domus suæ solarium, hoc solum intederit, vt oculos suos recrearet, & curiositati videndi mulierem se lauantem indidgeret; sed hæc ad se vocauit eadē fruendi cupiditatem, hæc studium & conatum in domum suam aduocandi: hic dolum quo verum circumueniret, hic voluntatem eum occidendi, & hæc traditionem adeo inuicem nedū Rege, qualis David erat, sed & homine abiectionis, & quous scurra viliori, & quando sibi prospicit minus carē, tam profunda se iuger abyssis peccatorum absorptum, vt ipse in stuporū raperetur quam maximum: *Multiplicata sunt iniquitates meæ super capillos capitis mei.* Adest impissimus Rex Achab socii sibi contigere non inferioris malitiæ Iezabel & vinea concupiscit subditi sui Naboth: vt autē eam obtineat, quia videri recusat, cogit consilia illa sibi co addicendi. In eum finem hanc telam ordiuntur, vt eum telles supposititij blasphemum accusent: falsum proferunt hi testimonium, atque in tantam labuntur criminum abyssum, vt Deus in tanti sceleris poenam statuerit vt illius sanguinem canes lambent, ipsa vero à canibus discepta interiret.

Hoc prædixit ex mente D. August. psalmista Rex David: *Insuperstis manus vestra conuincunt.*

In 2. dist. 21.

III. Confirmatur in Adam & Eva. Gen. 3.

Clarè hoc pater ad initio mūdi. Certe mirabilis est abyssus peccatorum in quam incidit Adam terre primogenitus. Quarunt SS. Patres quod fuerit primum in Eva peccatū? Rupertus, Hugo, & Magister seaten inuicem opinantur primum in Eva fuisse flagitium, diuinam fidem verborū Dei quæ cum inuicem fuisset: *Morte morientium*, ipsa dubitauit, & ait: *Ne forte moriamur*. D. Ambros. vt certum credit fuisse mendaciū: Deus enim solummodo elum verauerat, ipsa verò cōtactū adiungit: *Ne tangere mus*. D. Chrysof. opinatur indebitam fuisse cum diabolo conuersionem. Sed hoc suam patitur difficultatem: cum primū peccatū non fuerit in intellectu, sed in affectu: quidem non potuerit esse error in intellectu. Ceterum hoc est, fuisse superbiam, & hoc Spiritus S. insinuat. Cœpit Adam inquit Rupertus, pulchritudinem suam contemplari, negligēs Deo pro recepta gratias rependere, in seipso sibi congratulatus. Vidit hoc diabolus, & optimam arbitratu occasione illos perdendi, conuolauit eorum extollens mirè pulchritudinem ac dignitatem, ad hoc eos excitans, vtiliam studebant am-

IV. Nec non in David.

Pf. 39. 13.

D. AVOVS. *cinnam.* Quæ verba sic ipse legit: *Iniquitates manus vestrae connectunt.* Nihil inquit, in SS. litteris 57. Tom. 8. peccata nominari funes animas colligantes: *Fu- nibus peccatorum suorum confringitur impius,* ait *Prou. 5. 22.*

V. Salomon. Qualiter funes nequatur? sicut filis cō-
ciando. Pauca prius colligis, his alia cōnectis,
Similitudo. & aliis alia quibus funis texus in longum extenditur & sit rudens quo nauis ligata detineatur. Ecce quid peccator agat. Primum committit peccatum funem tibi neccis perniciosum. An ab vno filo exorsus es? non vnicum manebit. Latim enim alterum sibi aduocabit, & hoc alterum & sic deinceps, sicutque funis quo reus ad tartara rapiaris: *Et quis omnia posse numerare, cum Diu. Augusti. qui connectuntur peccata peccatis?* Furatus es? Quia te vidit alius, iudicas & times vitæ tuæ periculum imminere, si hic viuat incolumis, mortem ergo illius meditaris: quia verò hoc nequam fieri potest nisi proditiōnis scelus interueniat: & hoc alteri connectatur. Qualis ad pedes accedis Confessarij? quibus funibus alligatus, ut te illis absolueret necciat, non potestatis defectu, sed tuæ difficultatis inuitu, cui te ligatum inmodasti. In præensione tua vixisti diu iniusta, iudicem aureis hactis expugnasti, testes muneribus euicisti, tribunal peruenisti, quod tibi superest remedium tali fune constricto, cuius diruptionem tibi censeas impossibilem? In æternum damnatus es. In familiari colloquio proximi famam denigrasti, murmurasti, de femina dixisti quod vel erat mendacium, vel maxime secretum nullique cognitum, contumax reuocare noluisse: quia nomini tuo iudicabas indecorum canere palinodiam: his constingeris, & confessionem inlituis impiam ac sacrilegam, vnam & alteram, quia illata damna minime restituis. Heu quantum tenuisti funem, qui te omni remedio priuatum ad æternam ducit rapitque damnationem.

VI. Similitudo.

BEDA. *Serm. de Natiuitate.* In cap. 5. *Isai.*

Isai. 5. 18. ille, qui longissimum texit rudentem, vnū enim alteri, & alteri, & pluribus annectit & intorquet. Hinc celebris illa Diu. Gregorij propositio: *L. 2. mor. 110.* Peccatum quod per patientiam non diluitur, mox suo pondere ad aliud trahit. Videtur hoc ei cōnuente, quod dixit Dominus ad Cain, cuius

Sicut magnes ferrum (inquit Venerab. Beda) sic concupiscentia peccatum ad se trahit, & vi ferri annulus magneti adhaerens alium eleuat, & hic rursus alium donec catena sit, sic postea alia ex alijs pendunt. His appositè D. Basilus mirabilem profert inductionem illa perpendens verba *Isaiæ:* *Ostendens peccatorem eo modo procedere quo ille, qui longissimum texit rudentem, vnū enim alteri, & alteri, & pluribus annectit & intorquet.* Hinc celebris illa Diu. Gregorij propositio: *L. 2. mor. 110.* Peccatum quod per patientiam non diluitur, mox suo pondere ad aliud trahit. Videtur hoc ei cōnuente, quod dixit Dominus ad Cain, cuius

iam pectus inuidia, limoque inuaserat. O Cain! *Peccasti? Quæstio: statim aderit in foribus peccatum Gen. 4. 7.* tum, ita legit D. Hieronymus. An ergo peccatum intravit in illi portam aperuisti istam foras ex-termina, alioquin noueris quod ad portam tuam allidebit, nec enim tibi persuaseris, quod ipso ingresso porta non sit alius aperienda: sed illud primum ostium seruabit apertum, ut vnū subsequatur alterum, & hoc rursus aliud, vsque dum omnino intereas. Exemplo tibi sunt illi omnium mortalium misertimi.

§. 3. Ut Lazarum interficerent, quem suscitauit Iesus. Velle occidere Lazarum resuscitatum, ostendit factum fuisse plantum super mortuum.

Cogitauerunt ut & Lazarum interficerent, Quinam? Princeps isti nam multi eorum præfentes adfuerunt, quando Christus eū de monumento ad vitam euocauit. O perduelles nebulones: iam patet quales fuerint vestre lacrymæ, in morte Lazari. Iudicium sane si bene lego apud Diu. Hieronymum de quodam Episcopo Hierosolymitano nomine Ioanue: suscipio increbuerat, eum hæretic infectum, & deensor: esse eorum. Origenis: die quodam pro: are voluit se Catholicum, professionem emittens fidei Catholice: porro paucis elapsis diebus contritiā profiteur, inquit D. Hiero. Hæc confessio quam modo pronuntias fidei Catholice contrariam ex corde sic sincero mihi planè persuadet, illam quam præteritis diebus emisisti, esse fictam: *Vra sententia indicant præterita.* Vix aliqui dies inter-
currerunt, à quibus illi, mortem audientes Laza-
ri, Bethaniam profecti sunt, pulis ad vsque tex-
tam vellibus induti, & lugubri miste amictu, ut
sorores de morte fratris Lazari consolarentur,
& mortuum deslerent: & accedente Christo,
ipsique silentibus, pariter & illi vberim flere
coeperunt, & mortuum ut amicū luctu profe-
qui amariori: Christus illum à sepulchro viuum
suscitauit, & ilico in eius conspirant necem: Vix
proditores: *Præsentia indicant præterita.* Hic liqui-
dò patet, luctum fuisse ementium, plantumque
ridiculum, non ex amore profectum sincero
erga Lazarum, sed de humanis emanasse reipo-
sibus.

I. Hoc supposito, quot lacrymas arguere possum Fictæ ementitas? Tua confiteris peccata, deploras animæ tuæ mortem tanta lacrymarum effusione, ut dam peccatorem Magdalenam videaris imitari: absolueris ab illis lacrymæ.